

ELS SALARIS A BARCELONA

2019

Febrer de 2021

Departament d'Anàlisi
Oficina Municipal de Dades

B
BC
BN

ÍNDEX

I.	PRESENTACIÓ	2
II.	SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS	3
III.	ELS GUANYS SALARIALS MITJANS A BARCELONA	4
III.1.	Guanyos salarials mitjans a Barcelona i d'altres àmbits	4
III.2.	Guanyos salarials mitjans a Barcelona per districtes	5
III.3.	Guanyos salarials per edat.....	6
III.4.	Guanyos salarials per nacionalitat	8
III.5.	Guanyos salarials per nivell d'estudis	9
III.6.	Guanyos salarials per categoria professional	10
III.7.	Guanyos salarials per sector d'activitat.....	12
III.8.	Guanyos salarials per tipus de contracte.....	15
III.9.	Guanyos salarials per tipus de jornada	17
IV.	LES DIFERÈNCIES SALARIALS ENTRE DONES I HOMES.....	19
V.	SALARIS I CAPACITAT ADQUISITIVA 2010-2019	21
VI.	DISTRIBUCIÓ, DISPERSIÓ I DESIGUALTAT SALARIAL A BARCELONA	25
VI.1.	Distribució salarial	25
VI.2.	Dispersió i Desigualtat salarial a Barcelona	27
VII.	NOTA METODOLÒGICA.....	31

I. PRESENTACIÓ

El Departament d'Anàlisi de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona presenta amb aquest document una nova edició de l'informe de caràcter anual que es realitza a partir de l'explotació de la informació salarial provinent de la Mostra Continua de Vides Laborals (MCVL).

L'explotació d'aquesta font d'informació es va iniciar l'any 2016 (amb dades referides al 2014) amb l'objectiu de disposar d'una estadística detallada dels salaris per a la ciutat de Barcelona. La informació extreta de la MCVL, corresponent als treballadors afiliats al règim general de la Seguretat Social permet completar la visió de l'estructura salarial amb l'anàlisi d'aspectes cabdals com són l'evolució de la capacitat adquisitiva dels treballadors i de la distribució i desigualtat salarial a la ciutat¹.

En la primera part de l'informe es presenten els guanys salarials mitjans a Barcelona per al darrer any disponible -2019-. Com els anys anteriors, l'informe es centra en les persones assalariades residents a Barcelona, amb independència d'on estigui ubicat el seu centre de treball. Tanmateix, s'inclouen també referències als salaris de les persones que treballen a Barcelona -visquin on visquin- i als de Catalunya i Espanya. Per tal d'oferir una visió més detallada a nivell territorial -tant com permet la representativitat de la mostra- es presenta també la informació relativa als salaris mitjans dels deu districtes de la ciutat.

Al capítol III s'ofereix el detall dels salaris mitjans en funció de diverses característiques personals dels treballadors/es, del lloc de treball que ocupen i de la seva situació laboral. Les diferències salarials de gènere existents tant a la ciutat com als àmbits territorials de l'entorn es posen de relleu al llarg de l'anàlisi i queden sintetitzades a l'apartat IV.

En el capítol V s'analitza l'evolució nominal i real dels salaris durant el període 2010-2019, mostrant la pèrdua de capacitat adquisitiva que han patit els treballadors/es de Barcelona i com aquesta ha estat més intensa en determinats col·lectius. Al capítol VI s'aborden les mesures de distribució i les ràtios de dispersió salarial a Barcelona, dos dels indicadors més importants del nivell d'equitat i cohesió d'una societat. I finalment l'informe es tanca amb una breu nota metodològica.

Les dades d'aquest informe cobren especial rellevància ja que permeten conèixer la situació de les remuneracions salarials mitjanes de la població resident a la ciutat en l'any 2019, abans de l'esclat de la pandèmia de la covid-19. En un moment en que la dinàmica de l'economia de Barcelona mostrava un perfil de moderació en el creixement econòmic però el PIB encara augmentava a un ritme anual del 2,3% en termes reals, els salaris van quedar globalment estancats en el 2019 i la capacitat adquisitiva del conjunt de la població, que encara no s'havia recuperat de l'anterior crisi econòmica, seguia situada en nivells inferiors als de 2010.

L'excepteional situació viscuda arran de l'emergència sanitària i de les mesures de contenció adoptades per tal de frenar la seva expansió han ocasionat una greu crisi sanitària, social i econòmica, l'impacte de la qual recolliran els resultats de la propera edició d'aquest informe.

¹ Tots els informes es troben disponibles a <http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/mercat-de-treball/salaris>

II. SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS

- L'any 2019, el salari mitjà dels residents a Barcelona va ser de **31.076 euros bruts anuals**, un 6,4% més elevat que el dels residents a l'Àrea Metropolitana i superior també al del conjunt de Catalunya (15%) i Espanya (23,4%).
- Les **desigualtats salarials territorials** dins la ciutat no es van reduir en relació amb el 2018. El salari mitjà més elevat, el dels residents a Sarrià-Sant Gervasi (49.196 €/any), va més que doblar el dels districtes de Ciutat Vella o Nou Barris (inferior als 23.000 €/any).
- El salari mitjà de les dones a Barcelona l'any 2019 (27.869 euros) va ser un 18,7% inferior al dels homes (34.261 euros). La **bretxa salarial de gènere** es va reduir 2,6 punts percentuals respecte al 2018, per la pèrdua de capacitat adquisitiva dels salaris dels homes i l'increment de les remuneracions mitjanes del col·lectiu femení que va afavorir l'augment del Salari Mínim Interprofessional. La bretxa va ser lleugerament inferior a la de la resta d'àmbits territorials i generalitzada: les dones seguien cobrant menys en totes les franges d'edat. Pels assalariats en jornada completa la bretxa salarial va ser del 14,8%.
- Les **diferències salarials intergeneracionals** seguien sent molt significatives, tot i que la pujada del SMI en el 2019 també va afavorir l'increment dels salaris de la població més jove. La remuneració mitjana dels barcelonins/es de fins a 39 anys -24.547 euros bruts anuals- va ser un 32,3% inferior a la dels de 40 i més anys. Nivell d'estudis i nacionalitat seguien correlacionant amb els salaris: només els de nivell formatiu més alt -Batxiller o títols superiors- i els de nacionalitat espanyola van percebre sous per sobre de la mitjana.
- En el 2019, els salaris mitjans del **sector d'Activitats Financeres i Assegurances** van més que triplicar els de l'*Hostaleria* (17.638 €/bruts anuals). Per **categories professionals**, el salari mitjà de *Llicenciats, enginyers i alta direcció* va més que triplicar el dels *Auxiliars Administratius*. **Tipus de contracte i de jornada** també van ser determinants: el sou mitjà en contractació indefinida va ser més d'un 60% superior al dels contractes temporals i el sou mitjà en jornada completa gairebé duplicava el dels assalariats en jornada parcial.
- Els salaris van augmentar un 0,9% nominal en 2019, però en termes reals es van estancar (-0,1%) en nivells similars als de 2017. **Des del 2010 al 2019, la devaluació salarial dels residents a la ciutat ha estat del 4,3%**, lleugerament superior a la de Catalunya (-4,1%) o Espanya (-3,9%), molt més intensa entre els homes (-7,5%) que les dones (-0,3%) i més severa en el cas d'alguns col·lectius d'assalariats com el de 50 a 54 anys (-14,6%).
- En el 2019, el **24% dels assalariats de Barcelona era com a màxim mileurista**. Aquest percentatge, lleugerament inferior al de 2018 (25,9%), va ser del 26,3% en el col·lectiu femení i del 21,8% pels homes, i entre els joves menors de 30 anys es va enfil·lar al 47,2%.
- La major part dels salaris (més del 60%) seguien situats per sota de la mitjana. Però en el 2019, **la remuntada en la banda més baixa de la distribució salarial (p10) ha afavorit la reducció de les desigualtats**. La distància entre els dos decils extrems (ràtio p90/p10) ha caigut fins al 5,2, el valor més baix des de 2010. La **distribució salarial de les dones** (ràtio de 4,8) **seguia sent més equitativa que la dels homes** (5,4) degut a que els salaris del col·lectiu femení van ser força més baixos especialment al percentil més alt.

III. ELS GUANYES SALARIALS MITJANS A BARCELONA

En aquest apartat es presenta l'anàlisi dels salaris mitjans que van percebre les persones assalariades residents a Barcelona durant l'any 2019, abans de l'impacte de la pandèmia de la covid-19. Les característiques personals dels treballadors (sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis) i altres aspectes que tenen a veure amb el lloc de treball que ocupen (categoria professional i sector d'activitat) així com la seva situació laboral (tipus de contracte i de jornada) seguien condicionant de forma important els nivells salarials.

III.1. Guanyes salarials mitjans a Barcelona i d'altres àmbits

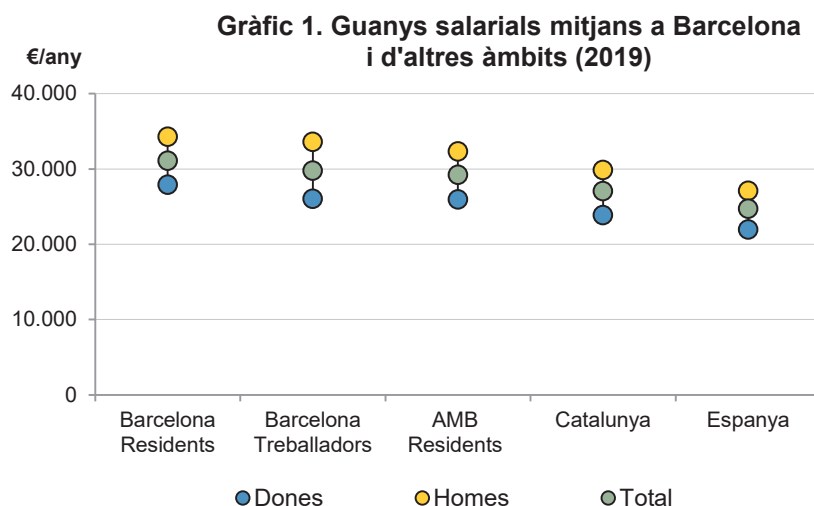
En el 2019, el **sou mitjà de les persones residents** a Barcelona es va situar en els **31.076 euros bruts anuals**, essent superior al del conjunt de Catalunya (un 15% més) i al d'Espanya (25,8%). També va ser un 6,4% més elevat que el salari mitjà dels residents a l'AMB i un 4,5% superior al dels assalariats amb un lloc de treball localitzat a la ciutat, independentment del seu lloc de residència.

Taula 1. Salaris mitjans a Barcelona i altres àmbits (€/any)

Any 2019	Total	Dones	Homes
Barcelona Residents	31.076	27.869	34.261
Barcelona Treballadors	29.739	26.018	33.558
AMB Residents*	29.196	25.914	32.281
Catalunya	27.024	23.861	29.844
Espanya	24.695	21.921	27.074

(*) Municipis de més de 40.000 habitants.

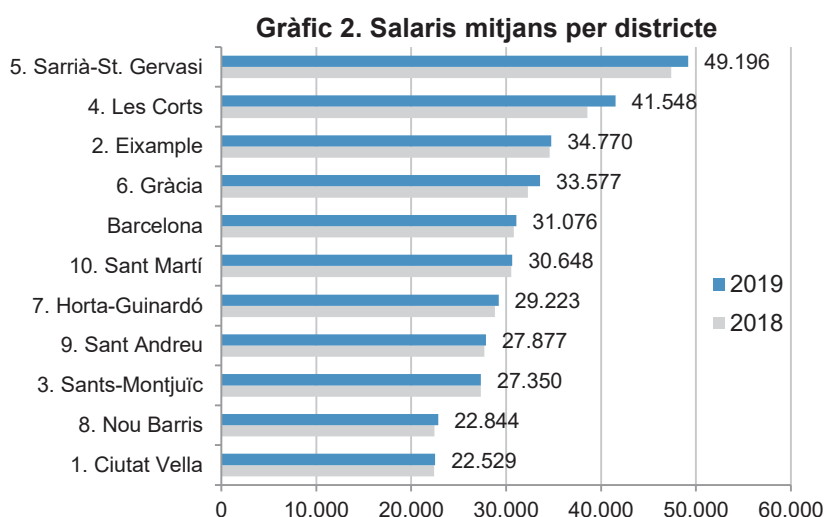
Com en anys anteriors, tant el **salari mitjà de les dones** residents a la ciutat (**27.869 euros**) com el dels **homes** (**34.261 euros**) van ser superiors a les remuneracions mitjanes d'ambdós col·lectius a la resta d'àmbits analitzats.

L'any 2019, **les remuneracions mitjanes de les barcelonines van ser un 18,7% inferiors a les dels homes**, que van percebre de mitjana uns 6.400 euros bruts anuals més. Aquesta diferència (**bretxa salarial**²) es va reduir moderadament respecte a l'any anterior però segueix sent molt elevada i constitueix un dels indicadors que millor reflecteixen la desigualtat entre homes i dones.

III.2. Guanys salarials mitjans a Barcelona per districtes

L'ordenació dels districtes en funció de les retribucions mitjanes dels seus residents s'ha mantingut estabilitzada en els darrers anys. Com és habitual, Sarrià–Sant Gervasi segueix encapçalant el rànking salarial l'any 2019, amb unes retribucions mitjanes de gairebé 49.200 euros bruts anuals, que de forma similar a l'any anterior, van multiplicar per 2,2 vegades les de Ciutat Vella i Nou Barris, els dos districtes amb les remuneracions mitjanes més baixes. El fet que en el 2019 els salaris mitjans hagin crescut a Sarrià–Sant Gervasi a un ritme més intens que a Ciutat Vella i Nou Barris no ha afavorit durant el darrer any la reducció de les **desigualtats salarials territorials**.

Juntament amb Sarrià–Sant Gervasi, en la banda salarial més alta es situa Les Corts. En aquests districtes, els nivells salarials mitjans superen en un 58,3% i un 33,7% respectivament el valor de Barcelona. Els sous també es situen per sobre de la mitjana a l'Eixample (un 11,9%) i a Gràcia (8%), mentre que a la resta de districtes en canvi, els salaris mitjans queden per sota del valor del conjunt de la ciutat.

Un any més, Sant Martí és el districte amb el salaris mitjans més propers al valor de la mitjana de Barcelona -més de 30.600 euros- mentre que a Horta-Guinardó les retribucions van ser un 6% inferiors al salari mitjà. Més allunyats d'aquest valor -més d'un 10% per sota- Sant Andreu i Sants-Montjuïc segueixen registrant nivells salarials similars, mentre que un esglaió per sota, Nou Barris i Ciutat Vella presenten retribucions mitjanes situades més del 26% per sota de la mitjana de ciutat.

² Diferència salarial entre els ingressos bruts mitjans anuals d'homes i dones, expressada en % dels ingressos bruts mitjans dels homes.

III.3. Guanyos salarials per edat

L'edat segueix jugant un paper molt important en els nivells salarials. Les retribucions són habitualment més elevades en edats avançades, el que es vincula amb una major antiguitat o experiència en el lloc de treball. Les **desigualtats salarials intergeneracionals** posen de manifest la dualitat existent entre els joves que s'acaben d'incorporar al mercat laboral i els que, malgrat els períodes de crisi, han pogut mantenir el seu lloc de treball i uns salaris relativament més elevats.

La remuneració mitjana dels menors de 24 anys és la més reduïda, inferior a la meitat de la mitjana, per l'elevat pes relatiu en aquesta franja d'edat de les modalitats contractuals temporals, caracteritzades per nivells retributius més baixos que els de les tipologies més estables. Però també els salaris dels joves d'entre 25 i 29 anys queden molt per sota del valor mitjà. L'any 2014 eren més del 40% inferiors, i malgrat que aquestes diferències s'han corregit lleugerament en els darrers anys, en el 2019 els salaris mitjans d'aquest grup d'edat no van superar els 21.200 €/any i es mantenien un 32% per sota de la mitjana.

Taula 2. Salaris mitjans segons grups d'edat (€/any)

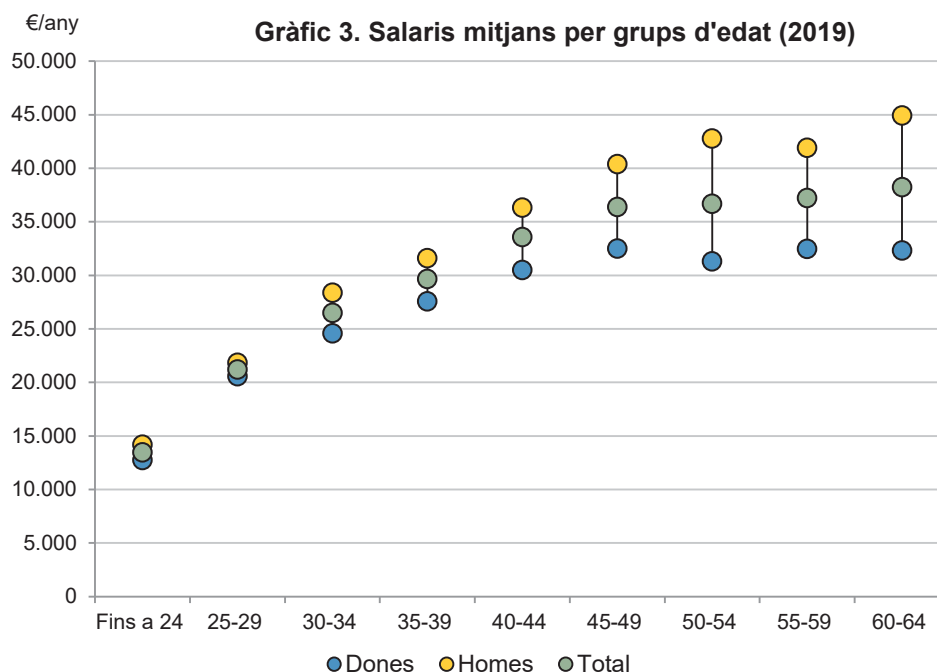
Any 2019	Total	Dones	Homes
Fins a 24	13.464	12.730	14.173
25-29	21.187	20.557	21.812
30-34	26.476	24.552	28.373
35-39	29.645	27.560	31.601
40-44	33.554	30.485	36.302
45-49	36.376	32.487	40.370
50-54	36.654	31.293	42.768
55-59	37.205	32.453	41.884
60-64	38.212	32.315	44.921
65 i més anys	48.096	26.990*	64.512
Total	31.076	27.869	34.261

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

L'extrem salarial més alt va estar encapçalat, com habitualment, per les persones de 65 i més anys, degut a les elevades retribucions dels homes que depassen l'edat de jubilació ordinària, concentrats majoritàriament en les categories professionals superiors. A banda d'aquest grup d'edat poc representatiu dins del total, el sou mitjà més alt va correspondre als assalariats/es d'entre 60 i 64 anys, que es va situar un 23% per sobre de la mitjana.

En general, s'observa una relativa estabilització dels nivells salarials mitjans entre els 45 i els 64 anys, per sobre dels 36.000 euros anuals. Això obeeix al fet que el salari mitjà del col·lectiu femení queda estancat a partir dels 45 anys, mentre que el dels homes repunta en les edats més tardanes. La classificació del total d'assalariats en dos grans grups d'edat mostra que el salari mitjà dels barcelonins/es més joves, de fins a 39 anys, tot just supera els 24.500 euros bruts anuals, essent un 21% inferior a la mitjana i un 32% més baix que el dels treballadors de 40 i més anys -el grup amb una major representació-.

Les remuneracions mitjanes de les dones es situen uns quants esglaons per sota de les dels homes en cadascun dels grups d'edat. Les diferències són relativament reduïdes fins als 29 anys, ja que els baixos nivells salaris deixen poc marge, però s'eixamplen de forma creixent a partir dels 30 anys, posant de manifest la relació existent entre **bretxa salarial de gènere** i maternitat. La flexibilitat que cerquen moltes dones per compatibilitzar família i feina sovint dona lloc a una segregació ocupacional, en renunciar a part de la seva jornada laboral o a llocs de treball de més responsabilitat, tendint a concentrar-se en ocupacions de major temporalitat, parcialitat i salaris més baixos.

L'any 2019, la bretxa de gènere més elevada -exclòs el grup de 65 i més anys- es va donar entre els assalariats/es de 60 a 64 anys, on el sou mitjà de les dones va ser un 28,1% inferior al dels homes (uns 12.600 euros menys). Mentre el salari mitjà de les treballadores en aquest tram d'edat es mantenia pràcticament constant en relació amb el tram anterior, el del col·lectiu masculí de 60 a 64 anys repuntava a l'alça, per les elevades retribucions que van percebre els homes de la categoria professional de *Llicenciats, enginyers i alta direcció*, superiors als 85.000 euros bruts anuals de mitjana.

La major equiparació salarial es va donar al grup de 25 a 29 anys, però també en aquest cas les barcelonines van percebre un salari mitjà inferior en un 5,8% al del seus homòlegs.

III.4. Guanyos salarials per nacionalitat

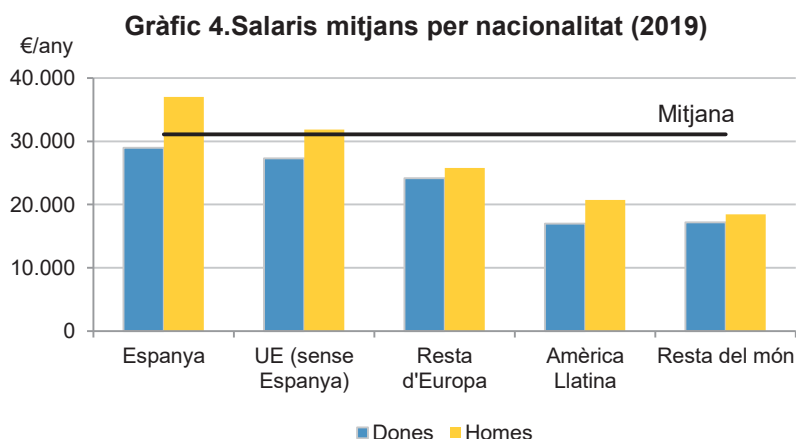
Els treballadors de nacionalitat espanyola –representen quatre de cada cinc segons la MCVL- van percebre l'any 2019 un salari mitjà de prop de 32.900 euros bruts anuals, un 5,8% superior a la mitjana de ciutat. Això va passar tant en el cas de les dones (4% més que la mitjana del col·lectiu femení) com pels homes (8% més). En canvi, com és habitual, les remuneracions de la resta de nacionalitats van quedar per sota.

Taula 3. Salaris mitjans segons nacionalitat (€/any)

Any 2019	Total	Dones	Homes
Espanya	32.892	28.984	37.006
UE (sense Espanya)	29.709	27.290	31.855
Resta d'Europa	24.780	24.151	25.796
Amèrica Llatina	18.988	16.959	20.739
Resta del món	17.986	17.193	18.465
Total	31.076	27.869	34.261

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

Els ciutadans de la resta de la UE, els següents en nivell retributiu després dels espanyols, van percebre uns salaris mitjans situats un 4,4% per sota del valor mitjà de la ciutat, mentre que les tres agrupacions geogràfiques restants van quedar-hi força més allunyades. El salari del col·lectiu de la resta d'Europa va ser un 20,3% inferior a la mitjana i el de l'Amèrica Llatina gairebé un 39% més baix. El sou dels treballadors de la resta del món, el més allunyat de la mitjana, va ser un 42,1% inferior.

Pel que fa a **diferències salarials de gènere**, la bretxa més elevada es va registrar al col·lectiu de nacionalitat espanyola, de forma similar a un any enrere, amb un salari de les barcelonines inferior al dels seus homòlegs en un 21,7%. La bretxa salarial entre dones i homes de la resta de la UE -el col·lectiu d'estrangers amb una major representació a la MCVL- va ser del 14,3%, inferior a la dels ciutadans d'Amèrica Llatina (18,2%), però més elevada que la dels assalariats de la resta del món (6,9%). La major equiparació salarial entre sexes va correspondre als ciutadans de la resta d'Europa (no UE), un col·lectiu amb poca representació dins del total d'assalariats residents a Barcelona.

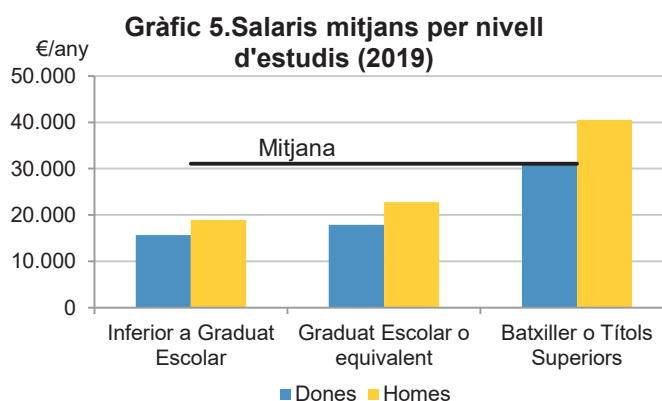
III.5. Guanyos salarials per nivell d'estudis

L'anàlisi dels salaris en funció del nivell educatiu es realitza considerant tres nivells formatius, el més elevat dels quals inclou des de batxiller i formació professional de segon grau o títols equivalents fins als títols superiors, màsters i doctorats. El fet que la MCVL no permeti disposar d'informació amb més nivell de desagregació pels nivells educatius més alts suposa una certa limitació a la que, com en anteriors ocasions, s'afegeixen els problemes d'actualització³ que sovint presenten les dades provinents del Padró Municipal.

Taula 4. Salaris mitjans segons nivell d'estudis (€/any)

Any 2019	Total	Dones	Homes
Inferior a Graduat Escolar	17.607	15.671	18.877
Graduat Escolar o equivalent	20.690	17.872	22.788
Batxiller o Títols Superiors	35.495	31.068	40.544
Total	31.076	27.869	34.261

El col·lectiu d'assalariats amb *Batxiller o Títols superiors* va percebre el 2019 un salari mitjà de gairebé 35.500 euros bruts anuals, un 14,2% superior a la mitjana, tant les dones (un 11,5% més que el sou mitjà del col·lectiu femení) com els homes (18,3% més). La participació dels treballadors amb aquest nivell d'estudis sobre el total és la majoritària (més del 70% segons la MCVL). La resta d'assalariats amb nivell formatiu més baix va percebre retribucions molt inferiors a la mitjana, un 33,4% per sota els que comptaven amb el títol de *Graduat Escolar o equivalent* (segons la MCVL, amb una representació de prop del 19% del total) i un 43,3% més baixes els que no tenien aquesta titulació (només el 6,3% dels treballadors).

³ La dada no és obligatòria, no consta en més d'un 2% dels casos, i la seva actualització es produeix només quan l'INE rep una nova dada del Ministeri d'Educació, o bé quan el propi interessat comunica un canvi a l'Ajuntament.

La **bretxa salarial de gènere** va ser molt elevada amb independència del nivell educatiu. Entre els assalariats amb un nivell d'estudis més baix (*Inferior al Graduat Escolar*), la remuneració mitjana de les dones va ser un 17% inferior a la dels homes. Les diferències salarials entre ambdós sexes van ser més intenses en el cas de les persones amb estudis de *Graduat Escolar o equivalent* (21,6%) i les més elevades es van donar entre treballadores i treballadors amb el *Batxiller, títols equivalents o superiors*. En aquest cas les dones van percebre unes remuneracions mitjanes inferiors en un 23,4% a les dels homes.

III.6. Guanyos salarials per categoria professional

La MCVL identifica diversos grups de categories professionals que en aquest apartat, i per simplificar l'anàlisi, s'han agrupat en tres. La categoria professional reconeguda en la relació laboral del treballador no té per què coincidir amb el seu nivell de formació. Es tracta d'una variable important, en funció de la qual es fixen anualment les bases mínima i màxima de cotització.

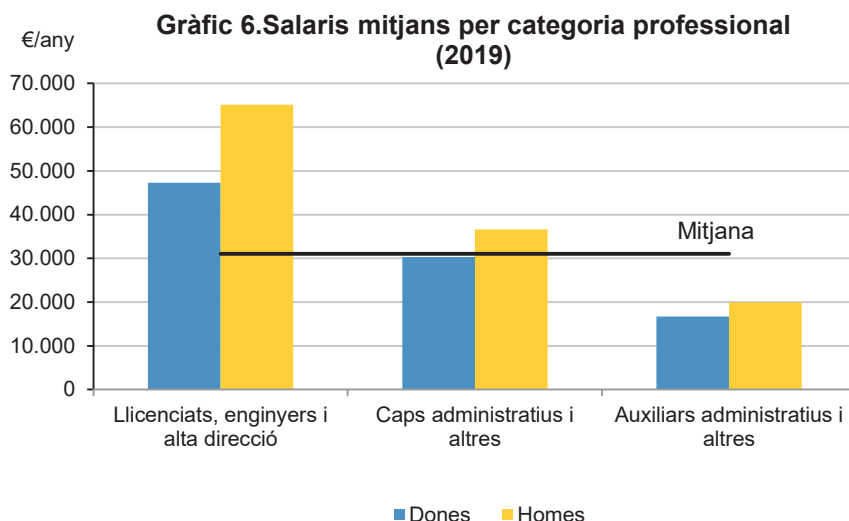
A la banda alta de les remuneracions salarials, el sou mitjà al grup de *Llicenciats, enginyers i alta direcció*, el menys nombrós dels tres (amb una participació del 17,5% segons la MCVL) va superar els 56.600 euros, situant-se més del 80% per sobre de la mitjana. El salari al grup de *Caps administratius i altres* (inclosos enginyers tècnics i oficials administratius) també es va situar per sobre de la mitjana -un 6,7%- mentre que la remuneració salarial més baixa va correspondre al d'*Auxiliars administratius, subalterns i altres*. En aquest grup, que segons la MCVL concentrava en el 2019 el major nombre d'assalariats (42% dels residents a la ciutat), el salari es va situar un 40,6% per sota de la mitjana.

El salari mitjà del grup dels *Llicenciats, enginyers i alta direcció* va més que triplicar el dels *Auxiliars administratius*. Les diferències salarials entre categories professionals van ser similars en ambdós sexes, però lleugerament superiors en el cas del col·lectiu masculí: el salari mitjà dels homes en la categoria superior va multiplicar per 3,3 vegades el dels *Auxiliars*.

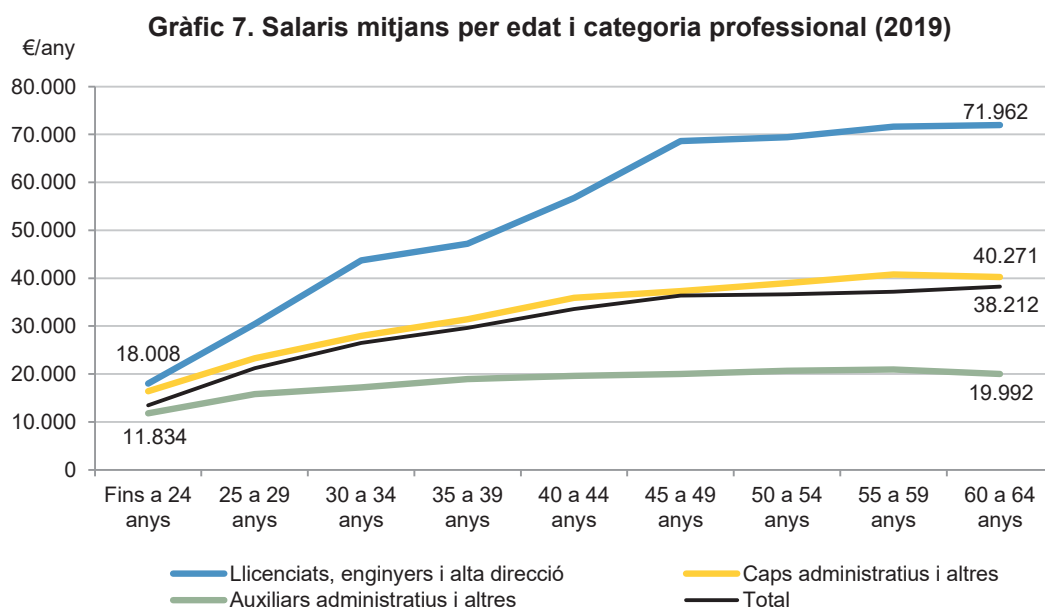
Taula 5. Salaris mitjans segons categoria professional (€/any)

Any 2019	Total	Dones	Homes
Llicenciats, enginyers i alta direcció	56.616	47.282	65.105
Caps administratius i altres	33.159	30.315	36.576
Auxiliars administratius i altres	18.445	16.738	19.907
Total	31.076	27.869	34.261

El salari del col·lectiu femení va ser molt inferior al dels homes als tres grups professionals. La **bretxa salarial de gènere** més elevada es va registrar al grup de *Llicenciats, enginyers i alta direcció* (27,4%). En les altres dues categories, les diferències van ser lleugerament inferiors a la mitjana. Al grup intermedi de *Caps administratius i altres*, l'únic amb participació majoritària del col·lectiu femení (prop del 55%), la bretxa va ser del 17,1%, mentre que la diferència més reduïda va ser la del grup d'*Auxiliars administratius* (15,9%).

El creuament de la categoria professional amb l'edat dels treballadors permet copsar la dinàmica que segueixen els salaris mitjans així que es va saltant de tram d'edat. En el cas dels *Auxiliars administratius* el salari mitjà no arriba a doblar-se entre l'inici i la fi de la vida laboral, mentre que entre els *Llicenciats, enginyers i alta direcció* la remuneració mitjana es multiplica fins a quatre vegades. Això fa que la **diferència salarial entre categories professionals** sigui més gran en els grups d'edat més avançada: si el salari dels llicenciats més joves va superar en poc més del 50% el dels homòlegs auxiliars, aquesta diferència es va eixamplant de manera que en el tram de 60 a 64 anys el sou dels titulats va multiplicar per 3,6 vegades el de la categoria d'auxiliars.

III.7. Guanyos salarials per sector d'activitat

Les remuneracions salarials poden arribar a presentar diferències molt significatives en funció de la branca d'activitat econòmica. L'any 2019, el sector d'*Activitats Financeres i Assegurances* es va situar un cop més al capdamunt del rànking de les remuneracions salarials, amb unes retribucions mitjanes de més de 56.500 euros anuals bruts, un 82% per sobre de la mitjana, més que triplicant el que van percebre els treballadors dels sectors de l'*Hostaleria* o els *Serveis Socials*, que es mantenien a l'extrem inferior, com en anys anteriors. En aquests sectors, el sou mitjà es va situar més del 40% per sota del valor del conjunt de l'economia.

Malgrat la pèrdua de pes relatiu de la *Indústria* a la ciutat en els darrers anys -només el 8% dels assalariats segons la MCVL- aquest sector caracteritzat per la sobre representació del col·lectiu masculí mantenia la segona posició en la banda alta dels nivells retributius, superant el valor mitjà del conjunt de la ciutat en prop del 30%, de forma molt similar al sector d'*Informació i Comunicacions*. Altres sectors com el *Comerç a l'engròs* i la *Sanitat* també van presentar salaris mitjans situats més d'un 20% per sobre de la mitjana.

A la banda baixa de les remuneracions mitjanes, a més de l'*Hostaleria* i els *Serveis Socials*, sis sectors més es van situar per sota de la mitjana, amb un rang salarial que es va moure entre els menys de 20.800 euros bruts anuals del *Comerç al detall* i els 30.000 euros d'*Educació*. En el cas del *Comerç al detall*, els salaris van quedar un 33% per sota del valor mitjà, de forma similar a les *Activitats artístiques, de lleure i serveis a les persones* (un 29% menys) i les *Activitats administratives i auxiliars* (27% per sota). Aquestes tres branques d'activitat feminitzades i de baixos nivells retributius juntament amb l'*Hostaleria* tenen un pes notable en l'estructura productiva de Barcelona -equivalent a més del 30%- i són les que més estant patint actualment els efectes de la pandèmia.

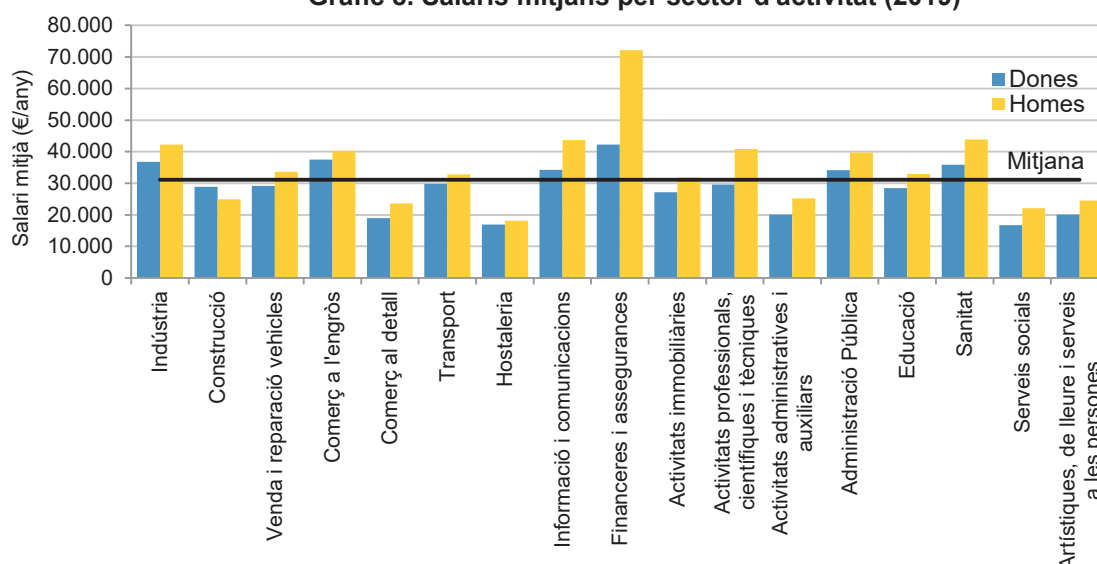
Taula 6. Salaris mitjans segons sector d'activitat (€/any)

Any 2019	Total	Dones	Homes
01. Indústria	40.353	36.773	42.214
02. Construcció	25.573	28.878	24.882
03. Venda i reparació vehicles	32.854	29.181*	33.643
04. Comerç a l'engròs	39.021	37.468	40.214
05. Comerç al detall	20.788	18.917	23.569
06. Transport	31.998	29.772	32.798
07. Hostaleria	17.638	16.935	18.139
08. Informació i comunicacions	40.271	34.278	43.648
09. Financeres i assegurances	56.573	42.290	72.182
10. Activitats immobiliàries	28.977	27.204	31.813
11. Activitats professionals, científiques i tècniques	34.780	29.544	40.875
12. Activitats administratives i auxiliars	22.612	20.058	25.252
13. Administració Pública	36.364	34.164	39.767
14. Educació	30.003	28.499	32.947
15. Sanitat	38.343	35.860	43.922
16. Serveis socials	18.237	16.694	22.139
17. Artístiques, de lleure i serveis a les persones	22.076	20.034	24.552
Total	31.076	27.869	34.261

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

Una vegada més, la **bretxa salarial de gènere** més elevada es va donar al sector de remuneracions mitjanes més elevades, el d'*Activitats Financeres i Assegurances*. Les retribucions de les dones en aquesta branca d'activitat es van situar un 41,4% per sota de les dels homes. Això s'explica en bona part pel predomini del col·lectiu masculí dins la categoria professional de *Llicenciats, enginyers i alta direcció*⁴ d'aquest sector, en que els sous mitjans van superar els 121.000 euros. En sentit invers, la participació de les dones va ser molt superior a la dels homes fent tasques d'*Auxiliars administratives i altres*, un grup professional amb uns salaris mitjans que en aquesta branca d'activitat no va arribar als 21.000 euros anuals.

Gràfic 8. Salaris mitjans per sector d'activitat (2019)

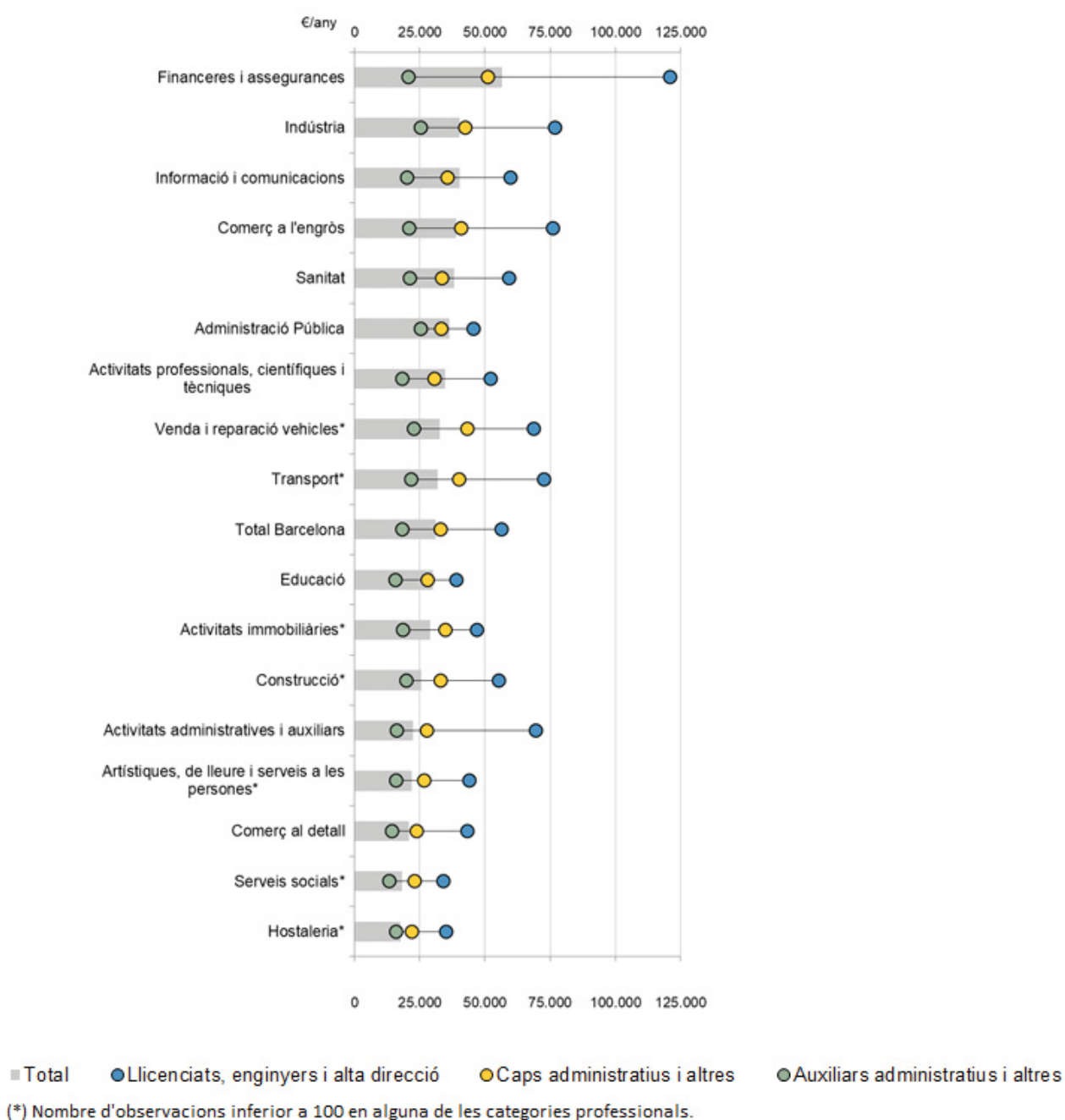
A l'altre extrem, la *Construcció* va ser l'únic sector en que el salari mitjà de les dones va ser, globalment, superior al dels homes en més d'un 16%, malgrat que les remuneracions mitjanes del col·lectiu femení van quedar per sota de les dels seus homòlegs en cadascun dels grups professionals. Això obeeix al fet que, en aquesta branca d'activitat de clar predomini del col·lectiu masculí -més de quatre de cada cinc assalariats són homes segons la MCVL- i amb retribucions inferiors a la mitjana del conjunt de l'economia (gairebé el 18% per sota), un 60% de les dones es va concentrar a les categories professionals intermèdies i superiors, mentre que més de tres quarts parts dels homes ocupaven llocs de treball del grup professional de retribucions més baixes.

A més de la major bretxa salarial de gènere, el sector d'*Activitats Financeres i Assegurances* va registrar també la major **diferència salarial entre categories**

⁴ Amb la desagregació dels salaris per branques d'activitat i categories professionals, en alguns casos el nombre d'observacions pot ser inferior a 100. No és aquest el cas dels *Llicenciats, Enginyers i Alta Direcció* del sector d'*Activitats Financeres i Assegurances*, ja que la mostra supera les 100 observacions.

professionals: el sou mitjà dels *Llicenciats, enginyers i alta direcció* en aquesta branca d'activitat va ser fins a 5,8 vegades més alt que el dels *Auxiliars administratius*, una diferència similar a la de l'any anterior. En canvi, l'*Administració Pública* va ser un cop més el sector amb una major equiparació de sous entre grups professionals. En aquest cas, les diferències salarials també van ser importants, però el salari dels *Llicenciats, enginyers i alta direcció* no va arribar a doblar el dels *Auxiliars administratius*. De forma similar a d'altres anys, els sous dels llicenciats en aquest sector es van situar un 19% per sota de la retribució mitjana d'aquesta categoria professional, mentre que els *Auxiliars administratius* de l'*Administració Pública* van estar més ben remunerats que a la resta de sectors.

Gràfic 9. Salaris mitjans per sector d'activitat i categoria professional (2019)

III.8. Guanyos salarials per tipus de contracte

El predomini de la temporalitat i de les modalitats més precàries en la nova contractació van caracteritzar el període de recuperació de l'activitat al mercat de treball després de la darrera gran recessió, generant una marcada dualitat al mercat de treball. La ciutat ha de fer front actualment a la crisi derivada de la pandèmia quan resten pendents de resoldre aquests problemes estructurals que generen conseqüències negatives persistents sobre els ingressos laborals i la desigualtat. Els contractes de fins a un mes de durada van suposar en el 2019 el 43% de la nova contractació a la ciutat i amb la pandèmia han estat els que han rebut un major impacte negatiu, amb una caiguda de més de la meitat. Tot i així, han tancat l'any 2020 representant encara el 35% dels nous contractes registrats.

En el 2019, les diferències salarials entre la modalitat de contractació més estable i la temporal van tendir a augmentar en relació amb l'any anterior, i els assalariats amb contracte indefinit van cobrar de mitjana un 61% més que els que tenien un contracte temporal. Com és habitual, en el cas del col·lectiu masculí les diferències van ser més accentuades: els treballadors amb contracte indefinit van percebre un salari mitjà un 80% superior al dels que tenien contracte temporal. En el cas de les dones, la diferència salarial mitjana entre ambdues modalitats va ser menys accentuada (41%).

Taula 7. Salaris mitjans segons tipus de contracte (€/any)

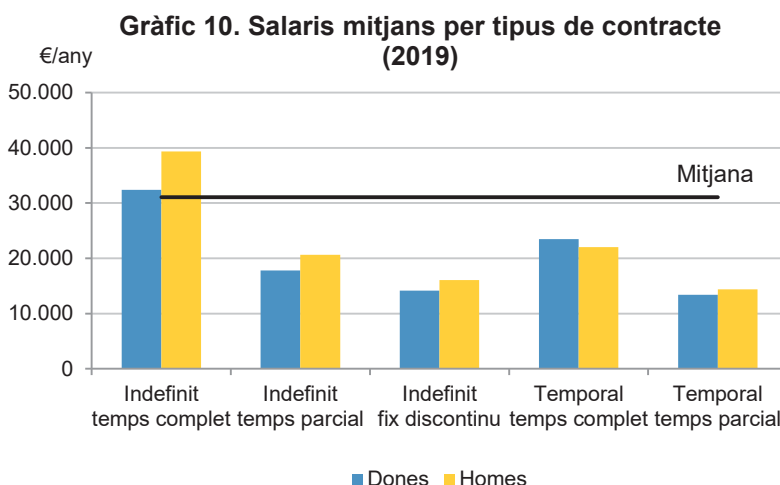
Any 2019	Total	Dones	Homes
Contracte indefinit	33.276	29.193	37.147
Contracte temporal	20.670	20.753	20.581
Altres situacions (1)	38.515	35.617	42.605
Total	31.076	27.869	34.261

(1) Funcionaris afiliats a la Seguretat social i d'altres no obligats a informar de la seva situació contractual

Els salaris mitjans en la contractació indefinida -segons la MCVL, tres de cada quatre contractes vigents en el 2019- van superar 33.200 euros anuals, situant-se un 7,1% per sobre de la mitjana de ciutat. En canvi, en els contractes temporals -gairebé el 20% del total a la MCVL- els sous mitjans van quedar un 33% per sota d'aquest valor. Els salaris de col·lectius com els funcionaris afiliats a la Seguretat Social, inclosos a 'Altres situacions contractuales' (un 5,3% segons la MCVL), van superar la mitjana en un 23,96%.

A banda d'aquestes situacions minoritàries, només els assalariats amb contractes indefinits a temps complet van percebre remuneracions superiors a la mitjana, com es pot veure al gràfic 10. En la modalitat de contractació indefinida a temps parcial els salaris mitjans van quedar molt per sota d'aquest valor (prop d'un 40% per sota), sent inferiors també als de la modalitat temporal a temps complet, l'única en que les remuneracions del col·lectiu femení van superar les dels homes. Amb tot, els sous més baixos van ser els dels treballadors/es amb contractes temporals a temps parcial.

Les retribucions de les dones van ser molt inferiors a les dels homes en la contractació indefinida, situant-se de mitjana un 21,4% per sota. Les diferències salarials de gènere en els contractes indefinits a temps complet van fregar el 18%, però en les tipologies on la presència de les dones és majoritària, com en la modalitat a temps parcial i fixos discontinus -caracteritzades per les baixes remuneracions- on les dones representen a l'entorn del 64% del total de treballadors, la **bretxa salarial de gènere** va ser inferior.

La major equiparació salarial entre dones i homes es va donar en la contractació temporal, on el sou mitjà de les dones es va situar un 0,8% per sobre del que va percebre el col·lectiu masculí. Això obeeix al fet que en la modalitat de més pes, la dels contractes temporals a temps complet (representa tres de cada quatre contractes temporals) les retribucions mitjanes de les dones van superar les dels homes en més d'un 6%. El motiu és que més de la meitat del col·lectiu femení amb contractes temporals a temps complet (51,9%) es va concentrar als sectors de l'*Administració Pública*, *Sanitat* i *Educació*, on aquesta modalitat de contractació està més ben remunerada. A més, en aquests sectors i tipologia contractual, la seva presència va ser majoritària (un 60% com a mínim de les persones assalariades van ser dones).

La MCVL conté el coeficient de parcialitat de cada contracte, una variable a partir de la qual es pot obtenir el **salari brut per dia**⁵, en termes de jornada equivalent. El salari en contractes indefinits (99 €/dia) va ser superior en més del 19% al dels contractes temporals (83 €/dia), que es va situar un 15% per sota del valor de la mitjana (98 €/dia).

En el cas del col·lectiu masculí, de forma similar als resultats en termes de guanys anuals, les diferències en els nivells retributius entre la contractació indefinida i la temporal segueixen essent molt importants, amb un salari de la modalitat més estable (109 €/dia) situat més d'un 30% per sobre del salari dels contractes temporals (83 €/dia). En el cas del col·lectiu femení les diferències salarials entre ambdues modalitats contractuals són més reduïdes, i el salari en contractes indefinits (prop de 89 €/dia) supera en un 6,3% el dels contractes temporals (83 €/dia). Com ja hem vist, va ser determinant l'elevada presència de dones amb contractes temporals a temps complet als sectors on aquesta modalitat contractual va estar més ben retribuïda.

⁵ A diferència del salari brut anual, que integra totes les remuneracions salarials percebudes pel treballador per compte d'altri al llarg de l'exercici, el salari per dia es calcula només a partir del salari del contracte principal.

Taula 8. Salaris mitjans segons tipus de contracte (€/dia)

Any 2019	Total	Dones	Homes
Contracte indefinit	99,37	88,75	109,14
Contracte temporal	83,23	83,47	82,96
Altres situacions (1)	118,11	108,39	132,30
Total	98,09	89,26	106,66

(1) Funcionaris afiliats a la Seguretat social i altres no obligats a informar de la seva situació contractual

La **bretxa salarial de gènere** seguia sent molt significativa en el 2019 també en termes de salari/dia, amb una retribució mitjana de les dones inferior a la dels homes en un 16,3%, de forma similar a l'any anterior. La bretxa va ser més elevada en la contractació indefinida (18,7%) mentre que en els contractes temporals el salari/dia entre homes i dones va estar pràcticament equiparat, de forma similar al que hem vist en l'anàlisi en termes de guanys salarials anuals, amb una retribució mitjana del col·lectiu femení superior tan sols en un 0,6% al salari/dia dels homes.

III.9. Guanys salarials per tipus de jornada

L'ocupació a temps parcial és, juntament amb l'elevada temporalitat dels nous contractes de treball, una altra figura recurrent en el nostre mercat laboral. Un tipus de jornada que permet minimitzar costos per ser més barata i flexible i a la que bona part dels treballadors s'acullen de forma involuntària, per manca de feina a jornada completa.

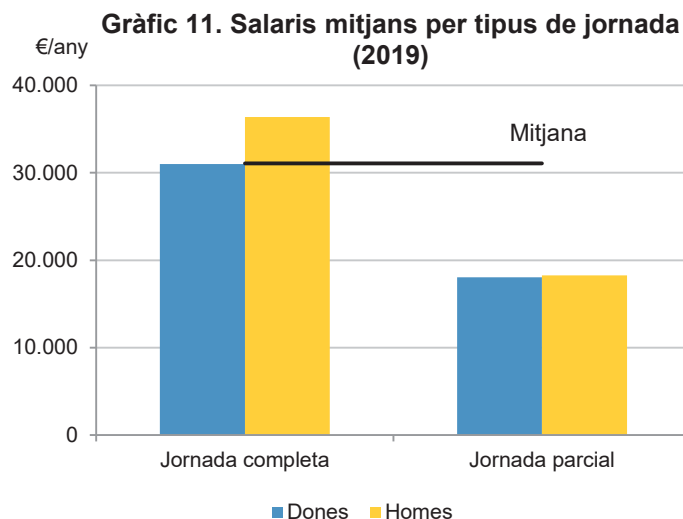
L'any 2019 es van reduir moderadament les diferències salarials entre la jornada completa i parcial. Tot i així, les retribucions anuals mitjanes dels assalariats amb jornada completa van ser prop d'un 90% superiors a les dels treballadors amb jornada parcial, que van quedar prop d'un 42% per sota del salari mitjà de la ciutat. En el cas del col·lectiu masculí les diferències salarials entre ambdós tipus de jornada van ser encara més accentuades, i el sou mitjà anual a jornada completa va duplicar els guanys en jornada parcial.

Taula 9. Salaris mitjans segons tipus de jornada (€/any)

Any 2019	Total	Dones	Homes
Jornada completa	33.911	30.998	36.396
Jornada parcial	18.119	18.045	18.268
Total	31.076	27.869	34.261

Les assalariades en jornada completa van percebre en el 2019 unes retribucions mitjanes inferiors en un 14,8% a les dels seus homòlegs, mentre que en la jornada a temps parcial la **bretxa salarial de gènere** va ser molt reduïda (1,2%), de forma similar a l'any anterior. Una equiparació salarial que s'explica en part per la sobre representació del col·lectiu femení en la jornada parcial, que és un tret característic del nostre mercat de treball.

Segons la MCVL, la població resident ocupada a temps parcial va representar gairebé el 18% del total d'assalariats, però en el cas del col·lectiu femení el percentatge va superar el 24%, més que doblant el del col·lectiu masculí (11,8%). Addicionalment, dos de cada tres llocs de treball en aquest tipus de jornada van ser ocupats per dones (67,1%).

En termes de **salari brut per dia** calculat per jornada equivalent a partir del coeficient de dedicació en jornada parcial⁶, els treballadors en jornada completa van percebre de mitjana un sou de prop de 102 €/dia, un 37% superior al dels assalariats amb jornada parcial (74 €/dia). El diferencial va ser més reduït en el cas del col·lectiu femení (26,6%) i més elevat pels homes (43,6%). La retribució mitjana diària en dedicació parcial es va situar un 24,3% per sota del valor corresponent al total d'assalariats (98 €/dia).

Taula 10. Salaris mitjans segons tipus de jornada (€/dia)

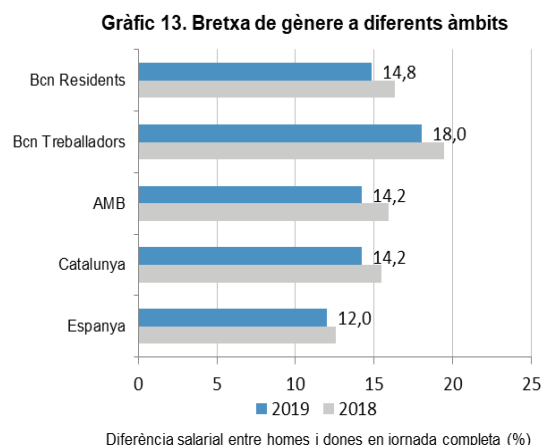
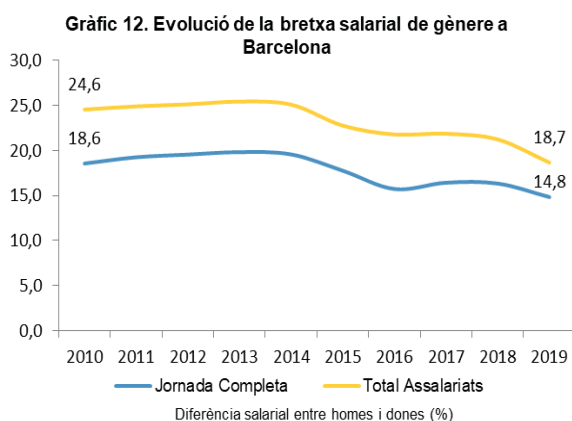
Any 2019	Total	Dones	Homes
Jornada completa	101,69	92,84	109,30
Jornada parcial	74,21	73,35	76,14
Total	98,09	89,26	106,66

La **bretxa salarial de gènere** en jornada completa en termes de salari dia (15,1%) va ser molt similar a la que resulta de l'anàlisi en termes de guanys anuals i bastant superior a la bretxa en jornada parcial. En aquest cas, el salari de les dones (73 €/dia) va ser un 3,7% inferior al dels homes (76 €/dia). Aquesta diferència, lleugerament més intensa que la que se'n deriva de comparar les remuneracions anuals, ens indica que les dones van treballar amb dedicació parcial un major nombre de dies a l'any que els homes, per assolir un salari anual similar al dels seus homòlegs.

⁶ El coeficient de parcialitat el 2019 segons la MCVL va ser del 68,1% de mitjana a Barcelona i com és habitual, va ser més elevat en el cas de les dones (68,8%) que dels homes (66,3%).

IV. LES DIFERÈNCIES SALARIALS ENTRE DONES I HOMES

La bretxa salarial de gènere és un dels indicadors més emprats per mesurar la desigualtat entre dones i homes. La major proporció de dones a l'atur registrat (52,8% del total al desembre de 2020) o les inferiors taxes d'activitat (81% els homes i 77,4% les dones⁷) i d'ocupació (70,5% els homes i 67,9% les dones) són altres indicadors que mostren que, encara que en els darrers anys s'han escurçat les diferències, encara queda camí per recórrer en l'equiparació entre dones i homes al mercat de treball.

La bretxa salarial de gènere l'any 2019 va ser del 18,7% a Barcelona pel conjunt de persones assalariades. Aquesta diferència, que sovint es presenta entre dones i homes que porten a terme el mateix tipus de feina, es va reduir 2,6 punts percentuals en relació amb l'any anterior (21,2%) i ha tendit a escurçar-se des de mitjans de la passada dècada - fins l'any 2014 va romandre a l'entorn del 25%- pel fet que el col·lectiu masculí ha patit una major devaluació salarial en els darrers anys.

Les diferències salarials⁸ per sexe en el 2019 seguien sent generalitzades a tots els àmbits territorials analitzats. La bretxa de gènere del total d'assalariats residents a Barcelona va ser lleugerament més reduïda que la dels residents a l'AMB (19,7%), la del conjunt de Catalunya (20%) i la d'Espanya (19%). També va ser inferior a la dels assalariats amb un lloc de treball localitzat a la ciutat, amb independència del seu lloc de residència (22,5%). A la Unió Europea, l'any 2018, la bretxa calculada a partir dels guanys bruts per hora va ser del 15%, superior a l'espanyola (11,9%).

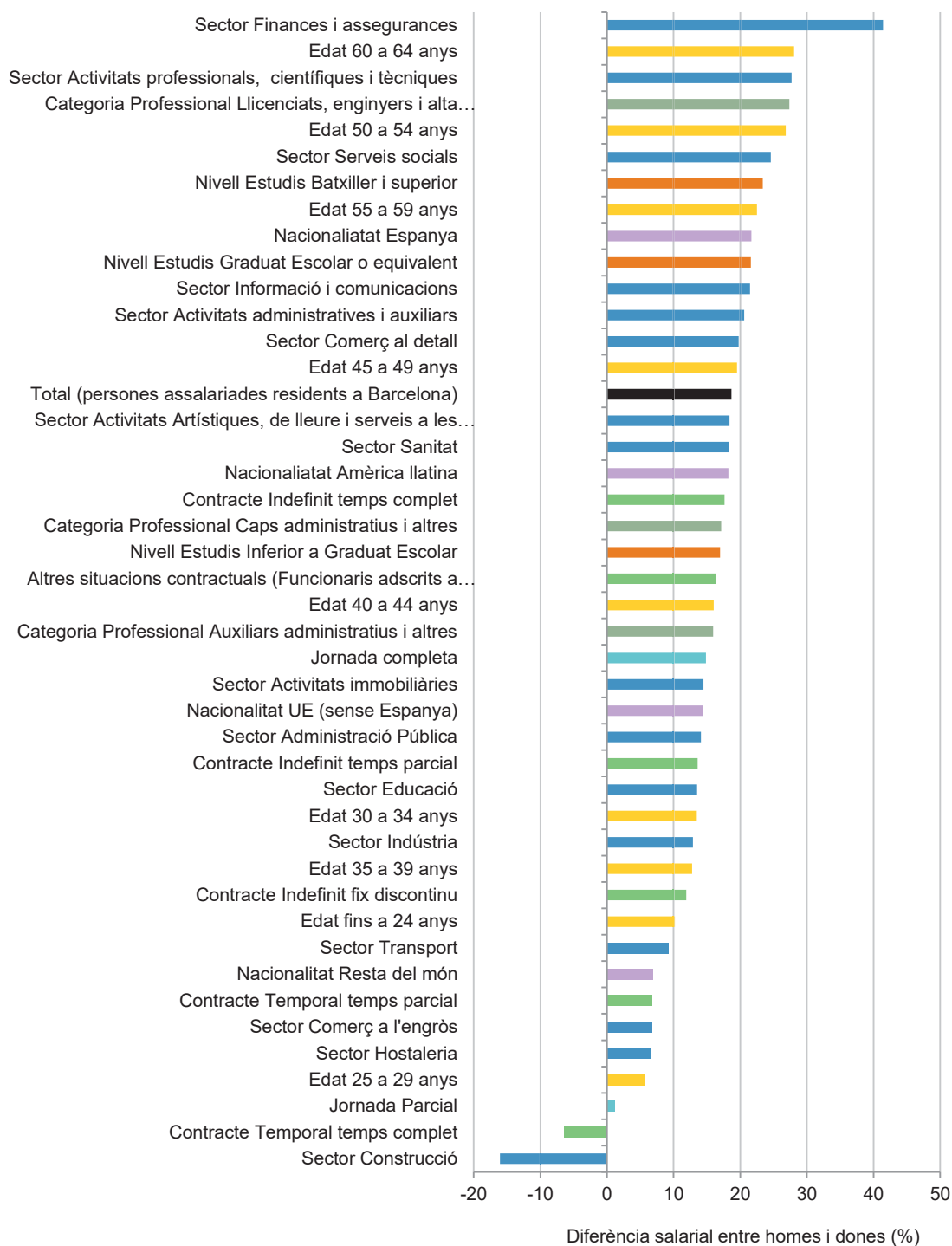
Pels treballadors a **jornada completa** -representen 4 de cada 5 assalariats segons la MCVL- **la bretxa dels residents a Barcelona es va situar en el 14,8%** en el 2019 i també ha seguit una tendència a la baixa en els darrers anys. Aquesta diferència va ser similar a la de l'AMB i Catalunya (14,2%) i superior a la del conjunt d'Espanya (12%), però més

⁷ Font: Encuesta de Población Activa INE. Taxes específiques (referides a la població de 16 a 64 anys). Dades del 4rt. Trimestre de 2020

⁸ Les bretxes salarials incloses al gràfic 14, calculades a partir dels guanys bruts anuals, corresponen als trams d'edat, nivell d'estudis, nacionalitat, sector d'activitat, grup professional, tipus de contracte i tipus de jornada dels assalariats residents a Barcelona amb valors mostrals de 100 o més observacions.

reduïda que la bretxa existent entre les persones ocupades a jornada completa a la ciutat - hi visquessin o no- (18%).

Gràfic 14. Bretxa salarial de gènere a Barcelona (2019)

La bretxa de gènere dels assalariats a jornada completa és inferior any rere any a la del total d'assalariats. Aquest tipus de jornada -la més habitual- caracteritzada per sous més alts, està lleugerament sobre representada en el cas del col·lectiu masculí (54% del total). En sentit contrari, en el cas de la jornada parcial -caracteritzada per salaris molt baixos- és el segment de població femenina el que té un major pes relatiu (dos terços del total). Aquests factors expliquen la major diferència salarial mitjana entre dones i homes al considerar el total de població assalariada.

Al gràfic 14 es pot veure com la bretxa salarial calculada a partir dels guanys bruts anuals va ser generalitzada: es va donar en tots els trams d'edat, nacionalitats, nivells educatius i grups professionals i a gairebé tots els sectors econòmics i tipus de contracte. Les diferències més elevades es van donar, en general, entre els treballadors/es de més edat, categories professionals més elevades i sectors ben pagats, com el de *Finances i Assegurances*, on els salaris anuals mitjans de les dones van ser més del 41% inferiors als dels homes. Les dones amb edats compreses entre els 60 i 64 anys van percebre unes remuneracions anuals mitjanes situades un 28% per sota de les dels homes. I a la categoria professional de *Llicenciats, enginyers i alta direcció*, el sou anual mitjà del col·lectiu femení va ser un 27,4% inferior al del col·lectiu masculí.

En sentit contrari, les bretxes salarials més reduïdes es van donar, com és habitual, entre la gent jove, especialment al grup d'edat de 25 a 29 anys (el sou mitjà de les dones va ser un 5,8% inferior al dels homes), en els contractes amb salaris baixos com els de jornada parcial i en general en els contractes temporals. Com ja hem vist, això obeeix al fet que la modalitat predominant -a temps complet- va registrar unes retribucions mitjanes de les dones -concentrades majoritàriament en sectors com *l'Administració Pública i la Sanitat*- superiors a les dels homes en un 6,4%.

La *Construcció* va ser, com en anys anteriors, l'única branca de l'economia on el salari mitjà de les dones va superar globalment el del col·lectiu masculí. En aquest sector on més del 80% del total d'assalariats són homes, la seva presència en la categoria professional de retribucions més baixes s'enfila al 90%.

V. SALARIS I CAPACITAT ADQUISITIVA 2010-2019

La Taula 11 mostra la variació de les remuneracions mitjanes a Barcelona, Catalunya i Espanya entre 2010 i 2019 tant en termes nominals com reals (en euros constants de 2010).

Taula 11. Evolució dels salaris mitjans per àmbits (2010-2019)

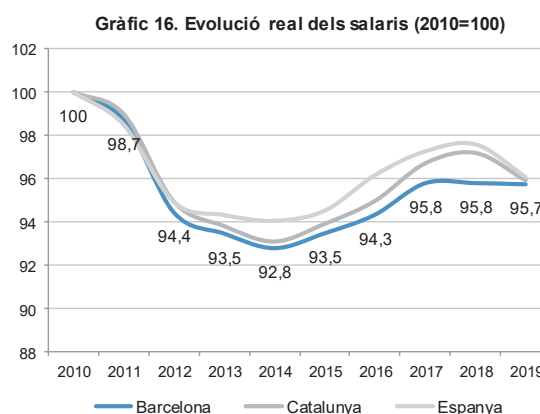
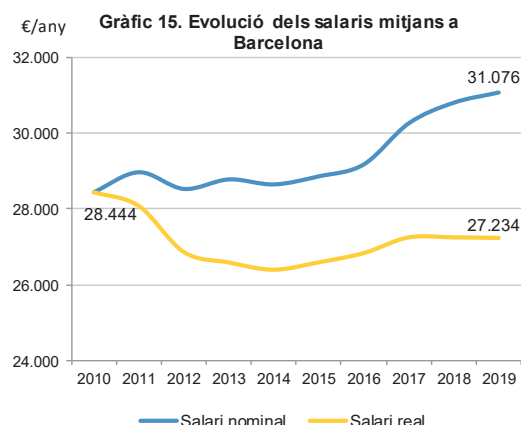
	2010	2019(n)	2019 (r)	% (n)	% (r)
Barcelona	28.444	31.076	27.234	9,3	-4,3
Catalunya	24.830	27.024	23.820	8,8	-4,1
Espanya	23.162	24.695	22.256	6,6	-3,9

n: nominal, r: real

Els salaris mitjans dels residents a Barcelona van anotar en el 2019 un avanç positiu en termes nominals per cinquè any consecutiu (+0,9%) però en el context de desacceleració de l'economia, l'augment va ser el més contingut des de 2015. L'evolució a la ciutat va ser més favorable que a d'altres àmbits analitzats com Catalunya (-0,5%) i Espanya (-0,9%),

on la pèrdua d'impuls de la conjuntura econòmica en el 2019 es va fer més evident. Pel conjunt del període 2010-2019, l'augment nominal dels salaris a Barcelona (+9,3%) també va superar lleugerament el de Catalunya (+8,8%) i en major mesura el de la mitjana espanyola (+6,6%).

Tanmateix, **en termes reals** -tenint en compte la inflació- **els salaris a Barcelona han quedat estancats en nivells similars als de 2017 i per sota dels nivells de 2010**. Després de la notable pèrdua de capacitat adquisitiva acumulada fins al 2014, quan els salaris van tocar fons tant a Barcelona com a Catalunya i Espanya, es va iniciar una moderada senda alcista en un context d'expansió de l'activitat econòmica. Però la desacceleració del ritme de creixement econòmic ha truncat la recuperació del poder adquisitiu dels salaris a la ciutat en el bienni 2018-2019, amb un descens molt lleuger en el 2019 (-0,1%). **En relació amb l'any 2010**, els assalariats han perdut capacitat adquisitiva a tots els àmbits de forma similar, però **la devaluació salarial ha estat lleugerament més intensa a Barcelona⁹ (-4,3%)** que a Catalunya (-4,1%) o Espanya (-3,9%).

Per altra banda, aquesta pèrdua de capacitat adquisitiva obeeix majoritàriament al comportament del col·lectiu masculí. **Al llarg del període 2010-2019, la capacitat adquisitiva dels homes s'ha reduït (-7,5%) molt més que la de les dones (-0,3%)**. En termes de reducció d'atur, la sortida de la crisi anterior va afavorir en major mesura al col·lectiu masculí. Però la major incorporació al mercat de treball va tenir com a contrapartida salaris més baixos, dins un marc laboral derivat de reformes regressives que van suposar unes condicions de major precarietat per bona part dels treballadors.

Taula 12. Evolució dels salaris mitjans a Barcelona per sexe (2010-2019)

	2010	2019(n)	2019 (r)	% (n)	% (r)
Dones	24.486	27.869	24.423	13,8	-0,3
Homes	32.454	34.261	30.024	5,6	-7,5

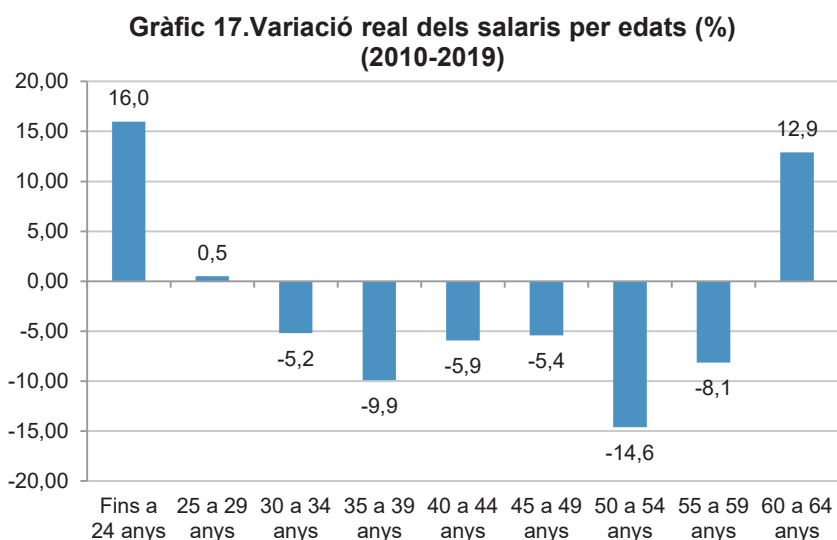
n: nominal, r: real

Addicionalment, la millora del salari mínim en el 2019 ha tingut un efecte molt positiu sobre les baixes remuneracions mitjanes de les dones, que han vist créixer el salari real (+1,5%) al ritme anual més elevat des de 2016, mentre que el dels homes seguia davallant (-1,7%).

⁹ Es deflacta amb l'IPC de cada territori. En el cas de Barcelona s'aplica l'IPC de la província.

La pujada del SMI en el 2019¹⁰ també ha afavorit l'increment dels salaris mitjans de la població més jove, tradicionalment perjudicada pels baixos nivells retributius. El fort repunt anual de les remuneracions dels de fins a 24 anys (+28% en termes reals) en el 2019, al que ha seguit en intensitat el registrat pel grup de 60 a 64 anys (+7,9%), ha compensat el lleuger retrocés dels salaris mitjans al tram d'edat de 35 a 44 anys en relació amb el 2018.

Al conjunt del període 2010-2019, **l'impacte negatiu de la devaluació salarial ha afectat al gruix de la població assalariada, la de 30 a 59 anys**, que representa més de tres quartes parts del total. L'augment de la capacitat adquisitiva entre 2010 i 2019 s'ha concentrat en els més joves (+16%) i en els treballadors d'edat més avançada (+12,9%). Els salaris mitjans al grup de 25 a 29 anys pràcticament s'han estancat en termes reals en aquest període (+0,5%), mentre que els assalariats de la resta de grups d'edat han patit una notable devaluació salarial, essent **un dels estrats de població assalariada més experimentada, el de 50 a 54 anys, el que recull l'impacte més sever de la pèrdua de poder adquisitiu** -prop del 15%- especialment des de 2017. El col·lectiu de majors de 50 anys concentrava a finals de 2019 el 42% de l'atur registrat i bona part de l'atur estructural.

Les remuneracions de les persones de **nacionalitat** espanyola van registrar en el 2019 un increment de l'1% en termes reals respecte al 2018, superior al dels assalariats de la resta de la UE, però més contingut que el de la resta d'estrangers. Entre 2010 i 2019, la devaluació salarial ha afectat exclusivament als espanyols, amb una pèrdua de capacitat adquisitiva del 4,7% en relació amb el 2010, que contrasta amb l'increment en termes reals del sou dels treballadors estrangers, especialment els de la resta d'Europa (+28,2%). Amb uns salaris mitjans situats a Barcelona un 24% per sota del valor de la mitjana, els treballadors estrangers representaven a finals de 2019 el 14,2% del total d'afiliats en situació d'alta a la Seguretat Social a la demarcació de Barcelona, un pes que aquest col·lectiu ha anat incrementant en els darrers anys, liderant el ritme de creixement de l'ocupació.

¹⁰ L'SMI de 2019, fixat en els 900 €/mes bruts, va suposar un increment en relació amb el de 2018 superior al 22%, el més elevat dels darrers anys.

Pel que fa a l'evolució de les remuneracions anuals segons el **tipus de contracte**, si bé la modalitat temporal va liderar el ritme de creixement dels salaris mitjans entre 2015 i 2018, en el 2019 s'inverteixen les tornes, amb un augment de la capacitat adquisitiva de la modalitat més estable de contractació (+2,8%) més elevat que el de la contractació temporal (+0,9%) en relació amb el 2018. Pel que fa al comportament dels salaris segons el **tipus de jornada**, la devaluació salarial en les jornades completes en el 2019 (-3,2%) s'ha vist compensada per la favorable evolució de les remuneracions en jornada parcial, que han incrementat la seva capacitat adquisitiva en un 8,5% respecte a l'any anterior.

Pel conjunt del període 2010-2019, han estat les tipologies contractuals menys remunerades les que han augmentat el seu poder adquisitiu, tant els contractes temporals (+7,5%) com especialment les jornades parcials (+10,9%), escurçant diferències amb les modalitats contractuals predominants, més ben remunerades. Aquestes han patit una devaluació salarial inferior a la mitjana en el cas de la contractació indefinida (-3,3%) i més intensa en la jornada completa (-7,5%). Amb tot, la major pèrdua de capacitat adquisitiva en relació amb el 2010 s'observa en les situacions contractuals on s'inclouen els funcionaris adscrits a la Seguretat Social (-16,8%), tot i mantenir uns nivells retributius per sobre de la mitjana.

Taula 13. Evolució dels salaris mitjans a Barcelona per tipus de contracte i jornada

	2010	2019(n)	2019 (r)	% (n)	% (r)
Contracte Indefinit	30.148	33.276	29.161	10,4	-3,3
Contracte Temporal	16.849	20.670	18.114	22,7	7,5
Altres situacions (1)	40.546	38.515	33.752	-5,0	-16,8
Jornada Completa	32.134	33.911	29.717	5,5	-7,5
Jornada Parcial	14.323	18.119	15.878	26,5	10,9

(1) Funcionaris afiliats a la Seguretat Social i altres situacions en que els treballadors no estan obligats a informar de la seva situació contractual.

n: nominal, r: real

Tanmateix, l'anàlisi **en termes de guanys salarials per dia** permet matisar aquests resultats. En primer lloc, la pèrdua de capacitat adquisitiva entre 2010 i 2019 (-6,3%) ha estat dos punts percentuals superior a la que es desprèn de l'anàlisi de les remuneracions anuals (-4,3%). Per altra banda, es posa de manifest una pèrdua de capacitat adquisitiva més elevada en les jornades parcials (-15,7%) que en les completes (-4,7%). Es podria concloure doncs que l'increment de poder adquisitiu dels treballadors a temps parcial en termes de guanys anuals en aquest període s'ha degut a que van augmentar la seva intensitat laboral, és a dir, van treballar més dies a l'any, però no a millores retributives.

Taula 14. Evolució dels salaris mitjans (€/dia) per tipus de jornada (2010-2019)

	2010	2019(n)	2019 (r)	% (n)	% (r)
Jornada completa	94	102	89	8,7	-4,7
Jornada parcial	77	74	65	-3,8	-15,7
Total	92	98	86	7,0	-6,3

n: nominal, r: real

VI. DISTRIBUCIÓ, DISPERSIÓ I DESIGUALTAT SALARIAL A BARCELONA

VI.1. Distribució salarial

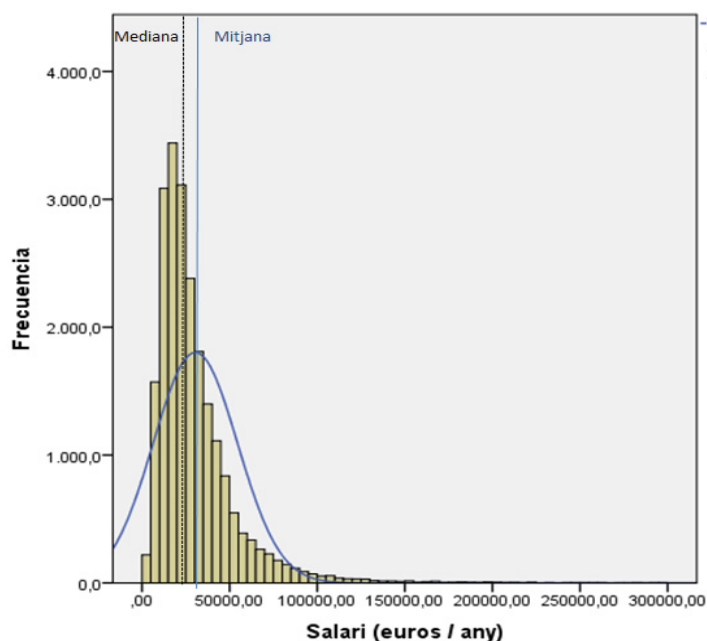
La Taula 15 mostra les mesures bàsiques de la distribució salarial (mitjana i mediana) pels anys 2010 i 2019 a Barcelona, així com la seva evolució nominal i real. Com és característic d'aquestes funcions, la mediana (un valor que tot just arriba als 24.000 euros, per sota i per sobre del qual es situa el 50% de les observacions) va ser bastant inferior a la mitjana. Totes dues variables van presentar una evolució alcista en termes nominals però negativa en termes reals, que reflecteix la pèrdua de valor adquisitiu dels salaris en els darrers anys, superior al 4% en el cas de la mitjana i de més del 7% per la mediana.

Taula 15. Salaris a Barcelona (€/any)

	Total		Variació (%) 2010-2019	
	2010	2019	nominal	real
Mitjana				
Dones	24.486	27.869	13,8	-0,3
Homes	32.454	34.261	5,6	-7,5
Total	28.444	31.076	9,3	-4,3
Mediana				
Dones	20.319	22.444	10,5	-3,2
Homes	25.059	25.447	1,6	-11,0
Total	22.640	24.006	6,0	-7,1

Tant la mitjana com la mediana dels salaris de les dones eren l'any 2019 inferiors als dels homes, però el diferencial s'ha escurçat en relació amb el 2010, pel fet que, com s'ha vist anteriorment, els salaris dels homes han perdut més capacitat adquisitiva. En termes de mediana, la bretxa salarial entre homes i dones (11,8% en el 2019) és inferior a la mitjana (18,7%) i ha tendit a reduir-se en major mesura.

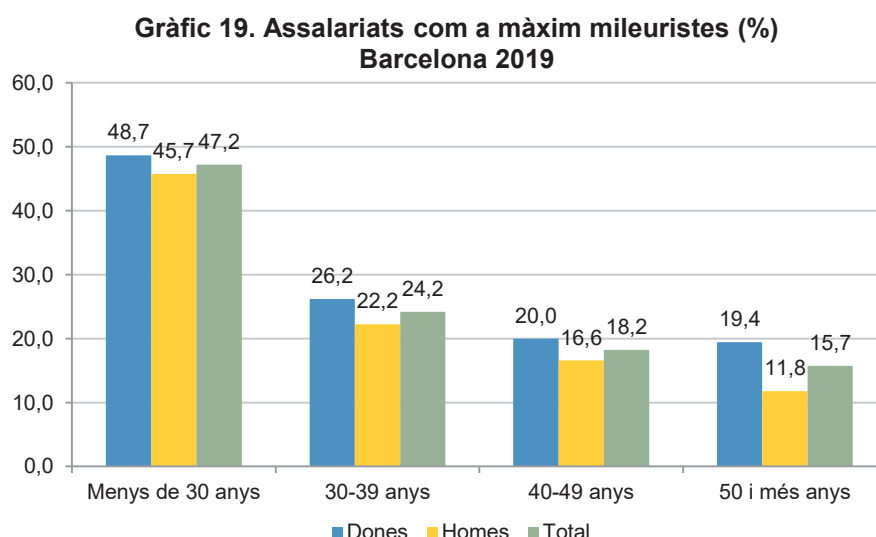
Gràfic 18. Distribució salarial a Barcelona (2019)

Com veu a l'histograma de freqüències (gràfic 18), la distribució dels salaris dels residents a Barcelona adopta la mateixa forma apuntada que presenten les distribucions de renda, amb una marcada asimetria determinada pel fet que hi figuren molts més treballadors en els valors baixos que en els més elevats. Al voltant de la mediana hi ha una gran concentració d'observacions i més del 60% del total es troben per sota del salari mitjà (situat entre els percentils 60 i 70). En canvi, hi ha una notable dispersió per sobre de la mitjana (menys casos i amb valors molt elevats) formant una llarga cua a la dreta.

El salari mitjà dels assalariats més joves (de fins a 39 anys) es va situar en el 2019 un 21% per sota de la mitjana de la ciutat, mentre que el dels treballadors de 40 anys o més va ser un 16,6% superior. Aquestes diferències intergeneracionals també es posen de manifest analitzant la distribució dels salaris dels residents de Barcelona en quatre grans franges d'edat, segmentant en la frontera del **mileurisme**¹¹.

L'explotació de les dades de 2019 mostra que un 24% del total d'assalariats residents a Barcelona va rebre, com a màxim, uns ingressos salarials de 1.000 euros nets als mes; un percentatge més elevat en el cas del col·lectiu femení (26,3%) i com és habitual, inferior en el cas dels homes (21,8%). Posant el focus en el col·lectiu de joves assalariats de menys de 30 anys, el percentatge s'enfila al 47,2%. Es tracta percentatges que en el 2019 s'han reduït en relació amb els de 2018, prop de 3 punts percentuals en el cas de les dones i més de 6 pp pels menors de 30 anys, però que segueixen sent molt elevats i ens remetent a problemàtiques com les relatives a les dificultats dels joves per poder-se emancipar.

Un any més, la proporció de dones que com a màxim són mileuristes va ser superior a la dels homes a totes les franges d'edat considerades. Aquest desequilibri és fa molt més intens a l'estrat d'edat més avançada (50 i més anys) i obeeix a la persistència de models

¹¹ Són mileuristes les persones que ingressen al voltant de mil euros nets al mes. Pels anys 2018 i 2019, el càlcul del nombre d'assalariats amb aquest nivell d'ingressos nets s'ha fet a partir de la informació de la pròpia MCVL, relativa a les retencions a compte d'IRPF i les deduccions per contribucions a la Seguretat Social a càrrec del treballador.

culturals que comporten que les dones dediquin més hores a les cures i menys temps a la feina remunerada. En aquest sentit, també s'observa que, a mesura que es va saltant de tram d'edat, es va reduint el pes de les persones mileuristes. Un comportament que mostren clarament les dades en el cas dels homes, on la proporció de mileuristes a la franja de 50 i més anys cau per sota del 12% baixa. En canvi, en el col·lectiu femení, la proporció de mileuristes a partir dels 40 anys es queda estancada al voltant del 20%, pel major pes de les dones en jornada parcial i les dificultats de trobar feina ben remunerada.

VI.2. Dispersió i Desigualtat salarial a Barcelona

Les ràtios entre percentils són uns dels indicadors més utilitzats com a mesures de concentració, per conèixer el grau d'igualtat –equidistribució– en el repartiment entre la població dels valors de variables com la renda, la riquesa, o els salaris. Els **percentils** són mesures de posició que divideixen la distribució en parts iguals, creant intervals que contenen el mateix nombre de valors.

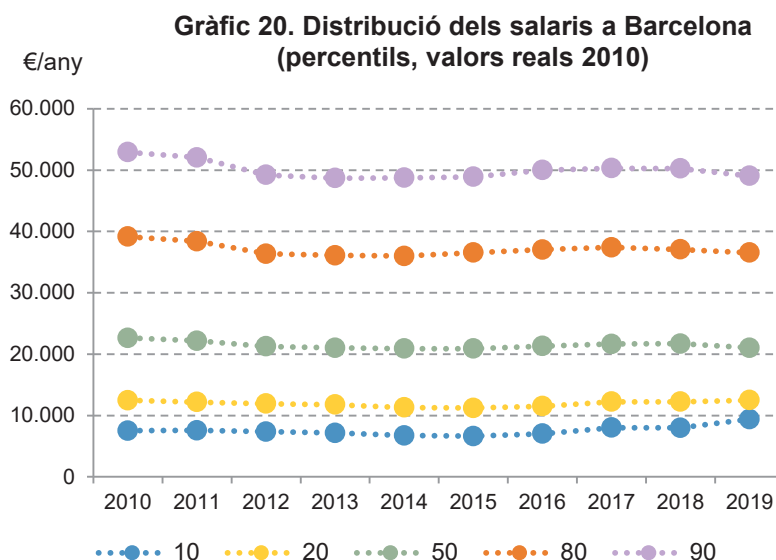
A la taula 16 es mostren els decils (deu principals percentils) de les distribucions salarials de 2010 i 2019 i l'evolució del període en termes nominals i deflactats. Com es ve donant des de 2017, les franges salarials més baixes són les que van registrar els augments més intensos en termes nominals al conjunt del període. En termes reals, **el percentil 10 experimenta un notable increment de la capacitat adquisitiva** de prop del 25% en relació amb el 2010. En un escenari de retrocés dels salaris reals mitjans del 4,3%, es tracta d'una variació a l'alça molt positiva que tanmateix cal relativitzar, ja que en termes absoluts, els salaris al percentil 10 van arribar com a màxim als poc més de 10.700 €/any. **Al percentil 20 es va mantenir la capacitat adquisitiva (+0,3%), mentre que la pèrdua de poder adquisitiu va ser generalitzada a la resta de percentils**, però relativament més continguda als que queden per sota de la mediana i **més intensa als percentils més alts, afavorint la moderada reducció de les desigualtats salarials** entre 2010 i 2019.

Taula 16. Percentils (P) dels salaris

		Valors nominals (€/any)		Variació (%) 2010-2019	
		2010	2019	nominal	real
P	10	7.529	10.735	42,6	24,9
P	20	12.473	14.276	14,5	0,3
P	30	16.092	17.534	9,0	-4,5
P	40	19.149	20.561	7,4	-5,9
Mediana o P	50	22.640	24.006	6,0	-7,1
P	60	26.789	28.115	4,9	-8,0
P	70	31.973	33.879	6,0	-7,1
P	80	39.147	41.696	6,5	-6,7
P	90	52.912	55.970	5,8	-7,3

Al gràfic 20 es presenta l'evolució dels percentils més significatius (10, 20, 80, 90 i la mediana o percentil 50) deflactats durant tot el període. Encara que els valors absoluts dels percentils es mostren relativament estables, es poden distingir tres etapes diferents.

En primer lloc, s'observa una tendència lleugerament descendent que correspon a l'anterior crisi econòmica i que s'allarga fins al 2014, moment en que bona part dels percentils assoleixen els valors més reduïts del període, tot i que els percentils més baixos van mantenir la lleu trajectòria de descens fins al 2015.

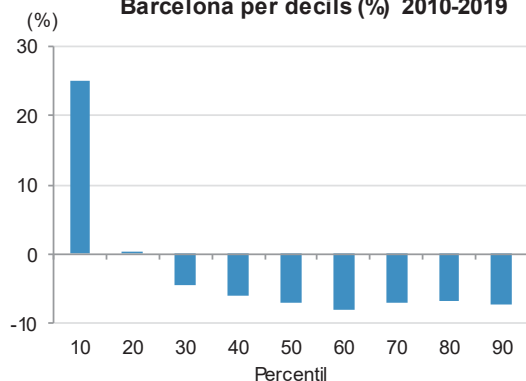

Amb la recuperació econòmica els salaris van començar a millorar però amb un cert retard. Des de 2014, tant el PIB com l'ocupació ja tornaven a registrar taxes de variació positives, però les millores salarials no es van començar a percebre fins l'any 2015 i bàsicament als percentils més alts. L'evolució més favorable es va donar entre 2015 i 2017 coincidint amb la fase més expansiva del cicle, però va resultar insuficient per compensar la pèrdua de poder adquisitiu en relació amb el 2010, a tots els percentils excepte al més baix (P10). Finalment, en el context de desacceleració del ritme de creixement econòmic del bienni 2018-2019, només el P10 i en menor mesura el P20 escapen de la tendència a la baixa.

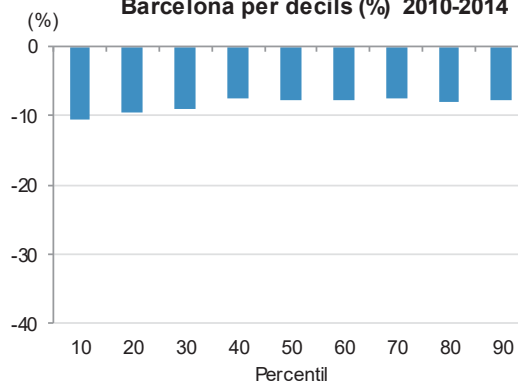
L'anàlisi gràfic permet observar **el desigual comportament dels percentils situats en la zona alta i baixa entre 2010-2019**. Al gràfic 21, on es mostra l'evolució al conjunt del període, es posa de manifest la pèrdua de poder adquisitiu generalitzada des del P30 en amunt i com **només el P10 registra un significatiu augment del salari real**. Tanmateix, el comportament dels percentils més baixos no va ser tan favorable en els anys de crisi, com es veu al gràfic 22. Entre 2010 i 2014, en un context de descens general dels salaris reals, **l'impacte de l'anterior crisi econòmica va ser superior a la banda baixa de la distribució salarial**. Les pèrdues de poder adquisitiu més intenses les van registrar els tres decils més baixos, sent els treballadors amb ocupacions menys remunerades els que es van veure més afectats, agreujant-se les desigualtats salarials.

Amb el canvi d'escenari derivat de la reactivació econòmica, els salaris van iniciar una lenta recuperació a partir de 2015 i tots els decils, especialment els més baixos, van presentar variacions de signe positiu entre 2014 i 2018 (gràfic 23), concentrades fonamentalment en el bienni 2016-2017, fins que la millora es va frenar en el 2018, amb la pèrdua d'impuls de la conjuntura.

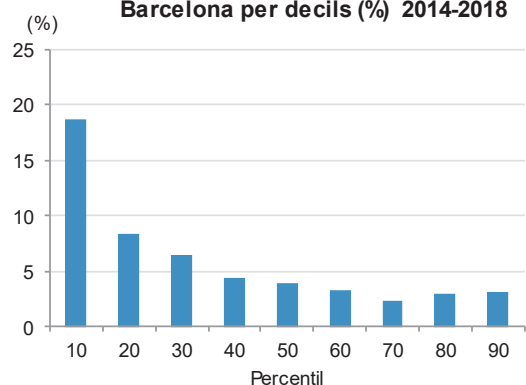
Gràfic 21. Variació real dels salaris a Barcelona per decils (%) 2010-2019

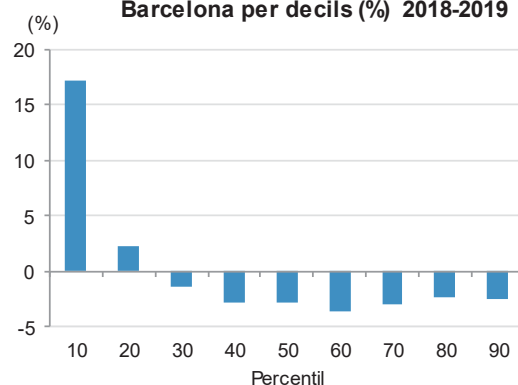
Gràfic 22. Variació real dels salaris a Barcelona per decils (%) 2010-2014

Gràfic 23. Variació real dels salaris a Barcelona per decils (%) 2014-2018

Gràfic 24. Variació real dels salaris a Barcelona per decils (%) 2018-2019

Com s'observa al gràfic 23, el comportament dels percentils de la banda alta i baixa va ser desigual **en el període de recuperació**, ja que mentre els primers van presentar increments relativament moderats, els situats per sota de la mediana van registrar alces més intenses que van afavorir una **lleugera correcció de les desigualtats salarials a partir de 2015**. Ja en el període 2018-2019, marcat per la desacceleració del creixement econòmic, els salaris s'han quedat globalment congelats en nivells similars als de 2017. Però la desagregació per decils al gràfic 24 mostra com **en la banda més baixa de la distribució s'ha mantingut la tendència a l'alça salarial que ha afavorit la reducció de desigualtats**. Els salaris del P10 experimenten en el 2019 un repunt del 17,8% que obeeix en bona part a l'augment del SMI. També el P20 registra una variació positiva, si bé més continguda (+2,3%), mentre que la resta de percentils han anat a la baixa.

La mesura de les **ràtios de dispersió** permet aprofundir més en l'anàlisi de les desigualtats salarials (taula 17). La ràtio entre els percentils 90 i 10 –una de les més freqüentment utilitzades– mesura la dispersió general dels salaris, mentre que els quocients entre els percentils 90 i 50 (mediana) i entre els percentils 50 i 10 permeten conèixer si les variacions en la desigualtat en el període analitzat han estat homogènies o més intenses en la banda alta o la baixa de la distribució.

La dispersió dels salaris (quotient P90/P10) va marcar màxims el 2015 (gràfic 23), iniciant a partir d'aquest moment un període de millora coincidint amb l'etapa de creixement de l'activitat econòmica i de descens de l'atur. Després d'estabilitzar-se durant el bienni 2017-2018, el quotient ha caigut en el 2019 fins al 5,2, el valor més favorable de la passada

dècada. **La distància entre els dos decils extrems s'ha reduït més del 25% entre 2010 i 2019, assolint la major compactació salarial del període** tant en el segment femení com en el masculí, **per la remuntada dels salaris més baixos**. En el cas de les dones, com és habitual, la dispersió salarial és més reduïda que la dels homes, degut als valors salarials del col·lectiu femení bastant inferiors als dels homes en el percentil més alt.

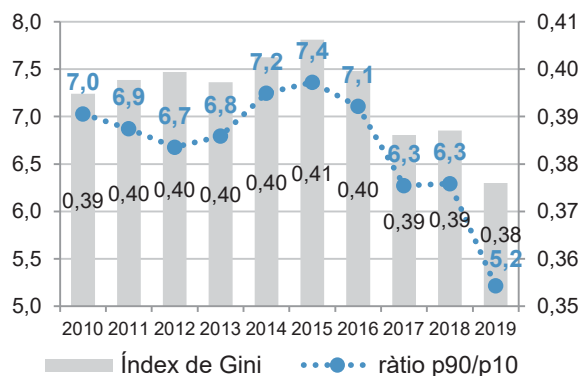
Taula 17. Dispersió salarial a Barcelona: ràtios de dispersió

	Total		Dones		Homes	
	2010	2019	2010	2019	2010	2019
Ràtios entre percentils						
P90/P10	7,03	5,21	6,67	4,84	7,12	5,42
P90/50	2,34	2,33	2,21	2,23	2,45	2,43
P50/10	3,01	2,24	3,02	2,18	2,91	2,23

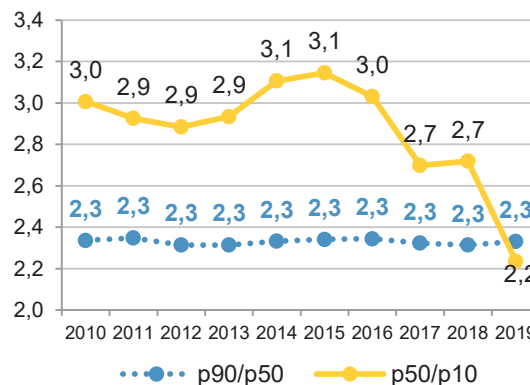
Per completar la mesura de la concentració salarial -la major o menor equitat en el repartiment de la suma total de les rendes salarials agregades- s'utilitza l'**índex de Gini**¹², que sintetitza en un únic valor aquesta informació. A Barcelona, el valor de l'índex l'any 2019 (0,38), lleugerament inferior al dels anys anteriors, **revela que en el 2019 s'ha assolit la major equidistribució des de 2010**. Com en anys anteriors, l'índex del col·lectiu femení (0,35) inferior al del masculí (0,39) també revela una distribució més equitativa dels salaris en el cas de les dones.

Finalment, l'evolució dels quocients P90/P50 i P50/P10 (gràfic 26) permet constatar que **la reducció de les desigualtats entre 2010 i 2019 ha vingut principalment per la banda baixa de la distribució**. Mentre que la distància en la banda alta (P90/P50) s'ha mantingut estable al llarg de la passada dècada (2,3) la ràtio en la banda baixa (P50/P10) es situa en el 2,2 en el 2019, el valor més baix dels darrers anys. En el cas del col·lectiu femení, el grau de compactació salarial és bastant similar en la banda alta (P90/P50) i baixa (P50/P10) de la distribució (2,2), mentre que pels homes, la dispersió és lleugerament superior a la banda alta (2,4).

**Gràfic 25. Dispersió salarial:
Índex de Gini i ràtio P90/P10**

**Gràfic 26. Dispersió salarial:
part alta i baixa de la distribució salarial**

¹² Oscil·la entre 0 (equidistribució) i 1 (màxima concentració).

VII. NOTA METODOLÒGICA

L'anàlisi que es presenta en aquest informe es deriva de l'explotació de la Mostra Continua de Vides Laborals (MCVL), una mostra aleatòria del 4% del total de registres o microdades de la Seguretat Social. L'extracte de microdades individuals i anonimitzades de la Seguretat Social es complementa amb informació provinent del padró municipal i del Model 190 de l'Agència Estatal d'Administració Tributària. El Model 190 és el Resum anual de Retencions i Ingressos a Compte de l'IRPF i inclou totes les rendes subjectes a IRPF, també les que estan per sota del mínim exempt.

Els arxius de la MCVL que es fan servir són tres: el de persones, el fiscal i el d'afiliacions.

L'aprofitament estadístic es fa seguint el següent procés:

- Al fitxer de Persones es troben tots aquells que han tingut alguna relació (episodis) amb la Seguretat Social l'any de referència. Del fitxer de persones s'exclouen els duplicats.
- Del fitxer Fiscal es consideren només els ingressos per compte d'altri (per tant no es tenen en compte percepcions per atur, jubilació, etc.). S'exclouen els duplicats de persona i entitat pagadora, preservant l'ingrés total de l'any rebut per cada percepció pel(s) contracte(s) vigent(s) l'any de referència (percepció integral – dinerària – més percepcions en espècie valorades).
- Del fitxer d'Afiliacions es fa una selecció dels episodis de vinculació amb la Seguretat Social (contractes) de treballadors del Règim General que han treballat 150 dies l'any o més. En l'arxiu original es troben tots els episodis des de 1967. Si un treballador té més d'un contracte vigent es selecciona el que té més durada.
- Es fusionen els arxius de persones, fiscal i d'afiliació, conservant l'ingrés total a l'any de referència.
- Es filtra la informació amb el codi de domicili del percepció a Barcelona. La mostra supera en tots els anys estudiats els 15.000 registres (21.775 en el 2019).

El concepte salarial que es recull correspon a valors bruts anuals, és a dir, la percepció abans de practicar la retenció a compte de l'IRPF o les contribucions a la Seguretat Social a càrrec del treballador. La informació correspon a tots els assalariats del Règim General de la Seguretat Social, amb l'excepció dels treballadors de la llar. Els resultats de salari brut per dia es calculen per jornada equivalent, és a dir, tenint en compte, si s'escau, la dedicació parcial que fixin els contractes. La dedicació parcial es deriva de la declaració obligatòria d'aquesta dada per part de l'ocupador al donar d'alta al treballador.

L'estadística¹³ es desenvolupa de forma completa per als residents a Barcelona, però també s'ha realitzat l'explotació dels salaris corresponents als treballadors que ocupen un lloc de treball localitzat a la ciutat, visquin on visquin (quan el compte de cotització està domiciliat a Barcelona). Els resultats per a Catalunya i Espanya també s'han utilitzat puntualment a efectes comparatius.

¹³ Veure més detalls metodològics als informes d'anys anteriors.